UCHWAŁA NR LXVIII/480/2024
RADY GMINY BESKO

z dnia 29 stycznia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Sołeckiej Strategii Rozwoju Wsi Besko na lata 2021-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) **Rada Gminy Besko**

uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Sołecką Strategię Rozwoju Wsi Besko na lata 2021-2025, stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczacy Rady
Gminy

Marcin Semenowicz

Sołecka Strategia Rozwoju Wsi Besko

na lata 2021-2025

Gmina Besko

Besko 2021

Spis treści

Wstęp i opracowanie 3

I. Analiza zasobów 4

II. Analiza SWOT 10

III. Analiza potencjału rozwojowego wsi 14

IV. Wizja odnowy i rozwoju wsi 15

V. Plan działań priorytetowych 16

VI. Plan i Program Odnowy Wsi 17

VII. Dokumentacja fotograficzna miejscowości Besko 22

Wstęp i opracowanie

Niniejsza Strategia została opracowana w wyniku prac zespołu osób członków Grupy Odnowy Wsi – sołectwo Besko, biorących udział w warsztatach realizowanych w ramach programu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego. Istotą jest spojrzenie na wieś jako miejsca występowania szeregu zasobów materialnych i niematerialnych, których odpowiednie wykorzystanie może świadczyć o sukcesie miejscowości i umożliwić jego dalszy rozwój.

Celem strategii jest poprawa warunków życia w sołectwie poprzez integrację i aktywizację społeczności lokalnej. Strategia służy rozwojowi sołectwa Besko poprzez uporządkowanie działań podejmowanych przez różne grupy lokalnej społeczności.

W opracowaniu dokumentu udział wzięli:

1. Członkowie Grupy Odnowy Wsi Besko:

- Aneta Szałankiewicz,
- Kazimiera Szul,
- Wojciech Sokołowski,
- Tomasz Jaślar,
- Szymon Kielar.

2. Gminny Koordynator „Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021-2025”

- Magdalena Duda

Warsztaty z cyklu “Planowanie w procesie odnowy wsi” zorganizowane zostały przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w ramach „Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021-2025”

Pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego:

- Waldemar Pałys
- Iwona Kochan-Warowna
- Maria Szal-Bokota

Warsztaty w formie on-line odbyły się w dniu 29 marca 2021 r.

I. Analiza zasobów

ZASOBY – wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi i związanego z nią obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości w realizacji publicznych bądź prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi.

Rodzaj zasobu	Opis (nazwanie) zasobu jakim wieś dysponuje	Znaczenie zasobu		
		Małe	Duże	Wyróżniające
Przyrodniczy				
walory krajobrazu, rzeźby terenu	- miejscowość położona nad rzeką Wisłok, częściowo (w południowej części) w Obszarze Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego, - Las Harbiński, Jar Wisłoka, wzgórze „Krzyż", wzgórze „Nad Kowalem", stawy w dzielnicy Zapowiedź, - malownicza rzeźba i ukształtowanie terenu – lasy, łąki, pastwiska, grunty orne oraz wtopione w ten krajobraz zabudowania.			x
stan środowiska	- czyste środowisko, - miejscowość prawie w całości skanalizowana, - unowocześniana oczyszczalnia ścieków, - Punkt Selektywnej Zbiórki odpadów Komunalnych, - segregacja odpadów, - zadbane otoczenie, - dużo zieleni, bliskość terenów leśnych.			x
walory klimatu	Besko leży w obrębie klimatu podgórskiego (wg podziału E. Romera), łagodnego. Besko znajduje się w piętrze umiarkowanie ciepłym. Średnie roczne temperatury powietrza wynoszą powyżej 7°C, okres bezprzymrozkowy trwa od 145 - 160 dni, a lokalnie w zagłębieniach terenowych poniżej 140 dni, średnia roczna suma opadów wynosi 700 - 800 mm, a pokrywa śnieżna występuje przez około 70 dni w roku.	x		
walory szaty roślinnej	- mozaika terenów leśnych, łąk i pastwisk, gruntów ornych, zarośli łęgowych i gradowych, - charakter i skład gatunkowy zbiorowisk roślinnych zmienia się w zależności od położenia. Są to głównie zbiorowiska segetalne towarzyszące gruntom ornym, ruderalne w pobliżu zabudowy i komunikacji, łąki świeże oraz łęgi topolowo – wierzbowe wzdłuż Wisłoka, - wzdłuż Wisłoka pojawia się łęg podgórski, zbocza i strome brzegi porastają zbiorowiska gradowe tworzone przez odrosty bukowe, gradowe, jaworowe, olchowe oraz krzewy takie jak: leszczyna, dereń, dzika róża, - na trawiastych górnych brzegach przełomu Wisłoka występują objęte ochroną gatunkową: centuria oraz goryczka krzyżowa. Natomiast na skalistych zboczach przełomu występuje jedno z nielicznych w Polsce siedlisko przytulii nierównolistnej (*galium anisophyllon*).		x	
cenne przyrodniczo obszary lub obiekty	- w południowej części miejscowości Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego, - obszar Natura 2000 – Wisłok Środkowy z dopływami (PLH180030) - obszar Natura 2000 –Las Harbiński (PLH180039), w obszarze występują trzy typy siedlisk: grąd subkontynentalny, żyzna buczyna karpacka, jaworzyna z miesięcznicą trwałą, - park podworski,			x

	- Jar Wisłoka, - Las Hrabeński, - stawy, łowisko.			
świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)	Zróżnicowana rzeźba terenu wpływa znacząco na rodzaj fauny. W obniżeniach przeważają gatunki nizinne, związane z krajobrazem kulturowym, rolno-osadniczym: myszy polne, jaskółki, wrony, gawrony, kopciuszki. W lasach występują sójki, drozdy, zięby, dzięcioły. Nierozerwalnie z krajobrazem gminy kojarzy się widok bociana białego. Gatunki górskie trzymają się zwykle nieco wyższych zalesionych pasm i masywów podgórskich i najczęściej unikają kontaktu z człowiekiem - bocian czarny, orlik krzykliwy, puchacz, wilk. Dużo jest gatunków tolerancyjnych środowiskowo i łatwo przemieszczających się (np. ryjówka aksamitna, kruk, żaba trawna). Spotkać można przedstawicieli fauny północno-syberyjskiej: kunę leśną, sóweczkę, jarząbka. Trzon fauny tworzą jednak gatunki środkowoeuropejskie. Najważniejszym (głównie gospodarce łowieckiej) jest sarna polna i leśna i dzik. Pospolity jest lis. Liczne są drobne ssaki m.in. jeż, łasica, pilchowate. Na skalistych brzegach Wisłoka spotkać można żmije i zaskrońce. Specyficznym środowiskiem są łęgi nadrzeczne Swoje ostoje znajdują tu różne gatunki dzięciołów, drozdy, sikorki, krętogłowy, słowik szary. W krajobrazach rolno-leśnych charakterystycznych dla rejonu pogórzy atrakcją są często spotykane ptaki drapieżne, głównie myszołowy. Mozaika ekosystemów sprzyja rozwojowi tych gatunków (miejsce gniazdowania w lasach i żerowania na okolicznych łąkach i polach). Zasoby rzeki Wisłok zalicza się do tzw. krainy pstrąga. Ichtiofauna Wisłoka jest zróżnicowana. Żyjące dawniej w nim gatunki ryb tj. jesiotr i łosoś zanikły. W wyniku introdukcji w dorzecze Wisłoka wprowadzono m.in. lipienia, głowacicę, troć, amura, tołpygę. Inne spotykane ryby to pstrąg potokowy, karp, szczupak, karaś, lin.		x	
wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)	- rzeka Wisłok, - stawy, łowisko w dzielnicy Zapowiedź.		x	
wody podziemne	brak	-	-	-
gleby	- mady lekkie, średnie i ciężkie (bardzo żyzne), - gleby kotlin śródgórskich (gleby III i IV klasy), - gleby gliniasto- kamieniste (gleby słabe).		x	
kopaliny	brak	-	-	-
walory geotechniczne	brak	-	-	-
Kulturowy				
walory architektury	- zabytkowy kościół drewniany, - zabytkowy zespół dworski (park, oficyna, spichlerz), - dom zakonny, - liczne kapliczki i krzyże przydrożne, - różnorodność zabudowań, stare i nowe dobrze się komponują z urozmaiconym krajobrazem.		x	
walory przestrzeni wiejskiej publicznej	- skwer Pamięci przed budynkiem Urzędu Gminy, - dom kultury – Gminny Ośrodek Kultury, - dom ludowy, - szkoła podstawowa, - ośrodek zdrowia, - stadion sportowy, - remiza strażacka, - place zabaw, - tereny publiczne nie w pełni zagospodarowane.		x	
walory przestrzeni wiejskiej prywatnej	- zabudowa jednorodzinna i zagrodowa, zróżnicowana, w centrum miejscowości wiele starszych domów, - zadbane obejścia, przydomowe ogrody.		x	

zabytki i pamiątki historyczne	- zabytkowy kościół drewniany z 1755 r. pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Besku, - zabytkowy zespół podworski z XIX-XX w. (park, oficyna, spichlerz, mur), - dom zakonny ss. Felicjanek z 1866 r. i 1935 r., - tartak wodny z 1938 r., - zajazd z 1790-1810 r., - kapliczki przydrożne, - cerkwisko.		x	
osobliwości kulturowe	- kultywowanie obrzędów ludowych i starych pieśni.	x		
miejsca, osoby i przedmioty kultu	- kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego z obrazem Matki Boskiej Nieustającej Pomocy, - zabytkowy kościół drewniany, - kapliczki.		x	
święta, odpusty, pielgrzymki	- odpust parafialny 14 września – Podwyższenie Krzyża Świętego oraz 27 czerwca –Matki Bożej Nieustającej Pomocy, - coroczna piesza i autokarowa pielgrzymka do Sanktuarium w Starej Wsi, - coroczne spotkania wysiedlonych z Beska na tereny Wschodniej Ukrainy na cerkwisku, - Droga Krzyżowa na Górę Krzyż.		x	
tradycje, obrzędy, gwara	- dożynki gminne, - święto pieroga, - obchody nocy świętojańskiej, palenie sobótki, - Wigilia dla osób starszych, - wystawy wielkanocne i bożonarodzeniowe, - Gwara Beska, oprac. L. Zielonka.		x	
legendy, podania i fakty historyczne	- legenda o powstaniu nazwy Besko, - legenda o wzgórzu Krzyż, - zabytkowe kapliczki, oprac. B. Płatek	x		
przekazy literackie	- pamiętnik Franciszka Zakorczmennego.		x	
ważne postacie i przekazy historyczne	- ks. Mitrat dr Mikołaj Deńko – kapłan greckokatolicki, doktor filozofii i profesor Greckokatolickiego Seminarium Duchownego w Przemyślu, więziony za wiarę, - Bartłomiej Fidler – poseł do Parlamentu Austriackiego w Wiedniu, współtworzył ruch ludowy w Besku i okręgu sanockim, długoletni wójt Beska, zainicjował powstanie OSP w Besku i „Kasy Stefczyka", - ks. Jan Mikosz – długoletni proboszcz parafii w Besku, rozpoczął budowę nowego kościoła w Besku, - Grzegorz Milan – wójt Beska, aktywny działacz ruchu ludowego, - Józef Orwid – znany aktor komediowy przedwojennego kina polskiego, - Zygmunt Schmidt – nauczyciel, historyk, działacz tajnego nauczania, - gen. Gustaw Truskolaski – podpułkownik piechoty Cesarskiej i Królewskiej Armii, generał brygady Wojska Polskiego, - Franciszek Zakorczmenny – żołnierz kampanii wrześniowej, członek Armii krajowej, spisał swoje wspomnienia w pamiętniku, - Zbigniew Brzozowski – nauczyciel, autor monografii *Besko – gmina trzech granic* oraz wielu opracowań o naszej miejscowości, m.in. tekstu o Besku do albumu *Ziemia Beska*.	x		
specyficzne nazwy	- nazwy poszczególnych części, dzielnic wsi, pól związane z topografią terenu, uwarunkowaniem historycznym, np. Hrabeń, Sucha Wieś, Zakącie, Cieplaki, Zapowiedź, Góry, Tafle, Połowinki, Podgacie, Munickie, Hektary, itd.	x		
specyficzne potrawy	- proziaki, - pierogi, - pierogi pieczone, - kompot z suszu (juszka),	x		

	- lemiesze.			
dawne zawody	- kowal, - szewc, - krawiec, - rzeźbiarz, - pszczelarz.	x		
zespoły artystyczne, twórcy	- orkiestra dęta OSP, - grupy mażoretek, - grupa taneczna Roztańczeni I-V.		x	
Obiekty i tereny				
działki pod zabudowę mieszkaniową	Możliwość zakupu działek prywatnych pod zabudowę mieszkaniową.		x	
działki pod domy letniskowe	- prywatne		x	
działki pod zakłady usługowe i przemysł	- prywatne		x	
pustostany mieszkaniowe	brak	-	-	-
pustostany poprzemysłowe	brak	-	-	-
tradycyjne nieużytkowane obiekty gospodarskie (stodoły, spichlerze, kuźnie, młyny, itp.)	Nieużytkowane stodoły coraz częściej zamieniane są na garaże i budynki gospodarcze.	x		
Infrastruktura społeczna				
place publicznych spotkań, festynów	- scena w parku podworskim, - scena obok remizy strażackiej, - kwadrat pokoleń, miejsce spotkań w dzielnicy Hrabeń,	x		
sale spotkań, świetlice, kluby	- Dom Kultury, - dom ludowy, - Klub Seniora, - klub sportowy, - dom strażaka.		x	
miejsca uprawiania sportu	- stadion i hala sportowa LKS „Przełom Besko”, - kompleks lekkoatletyczny przy Szkole Podstawowej w Besku, - boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej w Besku, - siłownia plenerowa, - boisko do gry w koszykówkę i siatkówkę w parku.		x	
miejsca rekreacji	- skwer Pamięci, - ścieżka na Cerkwisko, - park podworski, - kwadrat pokoleń przy ul. Hrabeńskiej, - Przełom Wisłoka, - stawy, łowisko.		x	
ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne	- szlak turystyczny zielony: Besko-Komańcza, - Szlak Doliną Wisłoka – zielony, rowerowy, - Szlak zielony PTTK: Besko – Puławy G. – Moszczaniec – Kanasiówka, - szlak konno-taborowy.	x		
szkoły	Szkoła Podstawowa w Besku		x	
przedszkola	- Niepubliczne Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Felicjanek w Besku, - Przedszkole przy Szkole Podstawowej w Besku.		x	
biblioteki	- Gminna Biblioteka Publiczna w Besku, - biblioteka szkolna.		x	
placówki opieki społecznej	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Besku, - Dzienny Dom Senior+, - Dzienne Centrum Aktywności w Besku Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Haczowie.	x		

placówki służby zdrowia	- Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej, - SUCH-MED, - prywatne gabinety lekarskie.	x		
Infrastruktura techniczna				
wodociąg	Wieś jest zwodociągowana. Mieszkańcy podłączeni są do gminnej sieci wodociągowej.		x	
kanalizacja	Wieś jest skanalizowana. Mieszkańcy podłączeni są do gminnej sieci kanalizacyjnej.		x	
drogi (nawierzchnia, oznakowanie oświetlenie)	- droga krajowa Nr 28 relacji Zator-Medyka, - drogi powiatowe, - drogi gminne, - drogi dojazdowe do posesji i pól, - prawie wszystkie drogi posiadają nawierzchnie asfaltowe, - część dróg wymaga remontu lub przebudowy, - większość dróg posiada oświetlenie uliczne, - część ulic wymaga doświetlenia lub wymiany/modernizacji oświetlenia.	x		
chodniki, parkingi	- chodniki przy drodze krajowej Nr 28, - chodniki przy drogach powiatowych.	x		
przystanki	- przystanek PKP, - liczne przystanki autobusowe, - parkingi przy wszystkich obiektach użyteczności publicznej.		x	
sieć telefoniczna i dostępność internetu	Dostępność telefoniczna jest dobra. Zauważalny trend rezygnacji z domowego telefonu. Prawie wszyscy mieszkańcy posiadają internet. Utrudniony dostęp do sieci szerokopasmowej.		x	
telefonia komórkowa	Dostęp do sieci komórkowej jest dobry.		x	
inne	- sieć gazowa, miejscowość zgazyfikowana.			x
Gospodarka, rolnictwo				
Miejsca pracy (gdzie, ile?)	- praca zarobkowa w sektorze prywatnym, - rolnictwo, - przemysł, - własna działalność, - praca za granicą kraju, - praca w szkolnictwie, - praca w ochronie zdrowia, - praca w adm. publicznej.		x	
znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe, i ich produkty	- BESCO – producent produktów do łazienki, - BESKOMET – branża metalowa i elektryczna, - Grupa Iżowscy Sp. z o.o., - Sirio-pol Sp. z o.o., - MICCO – domy mobilne, - zakłady meblowe, - usługi tartaczne, - usługi budowlane, - usługi transportowe, - usługi fryzjerskie, - mechanika pojazdowa.		x	
gastronomia	- 2 restauracje, - pizzeria.		x	
miejsca noclegowe	- Hotel Kandefer, - Zajazd „U Kowala”, - agroturystyka Jar Wisłoka.		x	
gospodarstwa rolne	- grypa producentów rolnych, - kilka gospodarstw specjalizujących się w chowie bydła, - gospodarstwa małoobszarowe, głównie produkujące na samozaopatrzenie.	x		

uprawy hodowle	- produkcja roślinna - wielokierunkowa, - chów bydła.		x	
możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	brak	-	-	-
zasoby odnawialnych energii	- biomasa, - energia słońca – fotowoltaika i solary, - zrębki.	x		
Środki finansowe i pozyskiwanie funduszy				
środki udostępniane przez gminę	- Fundusz Sołecki, - Środki z budżetu gminy na realizacje zadań inwestycyjnych.	x		
środki wypracowywane	- praca własna, - środki od sponsorów, darowizny.	x		
Mieszkańcy (kapitał społeczny i ludzki)				
Autorytety i znane postacie we wsi	- Zbigniew Brzozowski – polonista, autor monografii i wielu opracowań o Besku, autorytet nauczycielski.		x	
Krajanie znani w regionie, w kraju i zagranicą	- prof. Stanisław Ziemiański – jezuita, filozof, teolog, twórca pieśni religijnych.	x		
Osoby o specyficznej lub ważnej dla wiedzy i umiejętnościach, m.in. studenci	- studenci, - doktoranci, - pasjonaci, kolekcjonerzy skamielin, skamieniałości, minerałów i innych.	x		
Przedsiębiorcy, sponsorzy	Na koniec 2020 r. w miejscowości było zarejestrowanych 172 podmioty gospodarcze.		x	
Osoby z dostępem do Internetu i umiejętnościach informatycznych	- w szczególności młode pokolenie.	x		
Pracownicy nauki	brak	-	-	-
Związki i stowarzyszenia	- Ochotnicza Straż Pożarna, - Stowarzyszenie Kobiet Gminy Besko „Beskowianki”, - Ludowy Klub Sportowy „Przełom Besko”, - Parafia rzymskokatolicka/Rada Parafialna, - Rada Sołecka, - Rada Rodziców przy Szkole Podstawowej, - Fundacja „Otwarte drzwi”.		x	
Kontakty zewnętrzne (np. z mediami)	- z gminą, powiatem i sąsiednimi sołectwami, - Nasze Besko – gazeta lokalna.	x		
Współpraca zagraniczna i krajowa	- współpraca z gminami i miastami z kraju, - współpraca z miejscowościami z Słowacji, - współpraca z miejscowościami z Ukrainy.	x		
Publikatory, lokalna prasa				
Książki, przewodniki	- *Besko – gmina trzech granic* - Zbigniew Brzozowski – monografia Gminy Besko, - *Ziemia Beska* - album, - *Besko: wieś nad Wisłokiem* – Benedykt Gajewski, - Przełom Wisłoka – jego geneza, skały i skamieniałości jako dokumenty dziejów ziemi beskiej – broszura.	x		
Strony www	- strona Urzędu Gminy Besko – www.besko.pl - wirtualny spacer po gminie Besko http://zdjecialotnicze.pl/upload/abonament/besko2018/Besko.html		x	

II. Analiza SWOT

ANALIZA SWOT
miejscowości Besko

TOŻSAMOŚĆ WSI I WARTOŚCI ŻYCIA WIEJSKIEGO

MOCNE	SŁABE
1) Historia miejscowości. 2) Coroczne Dni Beska 3) Przywiązanie do miejscowości, zwłaszcza osób starszych. 4) Pamięć o tradycji, obrzędach i dawnych zwyczajach. 5) Tradycyjna, lokalna kuchnia i potrawy. 6) Pamięć o historii i wydarzeniach. 7) Kultywowanie zwyczajów świątecznych. 8) Mieszkańcy aktywni i chętni do niesienia pomocy w różnych przepadkach losowych. 9) Zabytki, kapliczki, cmentarze.	1) Małe zainteresowanie przeszłością i specyfiką życia wiejskiego wśród dzieci i młodzieży. 2) Niedostateczna integracja mieszkańców miejscowości. 3) Niedostateczny poziom kultywowania tradycji i dawnych zwyczajów.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
1) Dobre położenie komunikacyjne. 2) Promowanie walorów turystycznych miejscowości. 3) Imprezy cykliczne promujące ciekawą historię miejscowości. 4) Działalność stowarzyszeń promująca dziedzictwo kulturowe i tradycję.	1) Starzenie się mieszkańców. 2) Malejące poczucie tożsamości i wartości życia wiejskiego wśród młodzieży. 3) Słabnąca więź pokoleniowa. 4) Zanikanie odrębności kulturowej wsi.

STANDARD ŻYCIA

MOCNE	SŁABE
1) Zadbane domy i obejścia. 2) Szkoła Podstawowa w Besku z odziałem przedszkolnym. 3) Przedszkole wraz z odziałem żłobkowym. 4) Gminny Ośrodek Kultury. 5) Dom Senior+. 6) Gminna Biblioteka. 7) Kościół. 8) Beskie Centrum Dziedzictwa. 9) Remiza strażacka. 10) Dom ludowy. 11) Wodociąg. 12) Kanalizacja sanitarna. 13) Oczyszczalnia ścieków. 14) Place zabaw dla dzieci. 15) Dostępność infrastruktury sportowej. 16) Dostępność ośrodków zdrowia i aptek. 17) Hotel, miejsca noclegowe, agroturystyka. 18) Szlaki turystyczne prowadzące przez miejscowość. 19) Zorganizowany system zbierania odpadów – segregacja. 20) Dostępność internetu i sieci komórkowych.	1) Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rekreacyjna. 2) Niedostateczna ilość placów zabaw lub potrzeba doposażenia. 3) Mała ilość ścieżek spacerowych. 4) Słaba baza agroturystyczna. 5) Niezagospodarowany brzeg Wisłoka.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
1) Dobre tereny inwestycyjne. 2) Działania gminy w zakresie poprawy stanu infrastruktury/ możliwość pozyskania funduszy unijnych. 3) Udział w programie odnowy wsi.	1) Rosnące koszty infrastruktury technicznej. 2) Rosnące uwarunkowania w pozyskiwaniu środków finansowych i ograniczona ich ilość. 3) Brak środków finansowych na realizację zadania.

JAKOŚĆ ŻYCIA

MOCNE	SŁABE
1) Dobre, dogodne połączenie komunikacyjne – przez miejscowość przebiega droga krajowa Nr 28. 2) Dostęp do oferty kulturalnej. 3) Dostęp do bogatej infrastruktury sportowej. 4) Firmy działające na terenie miejscowości. 5) Szkoła podstawowa z przedszkolem. 6) Przedszkole wraz z oddziałem żłobkowym. 7) Kościół. 8) Życzliwość mieszkańców – pomoc sąsiedzka. 9) Bogata flora i fauna. 10) Wydarzenia realizowane przez gminę, stowarzyszenia (Beskowianki, OSP) oraz szkołę. 11) Funkcjonujące organizacje pozarządowe	1) Niski poziom integracji mieszkańców. 2) Zbyt mała liczba wydarzeń integracyjnych zachęcających do wspólnego działania. 3) Małe zainteresowanie i zaangażowanie młodych mieszkańców w życie społeczne.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
1) Wzrost zainteresowania czynnym wypoczynkiem. 2) Sprzyjająca polityka samorządu gminnego. 3) Udział w programie odnowy wsi. 4) Fundusze na projekty społeczne.	1) Bezrobocie. 2) Ograniczone środki na działalność kulturalną, sportową i rekreacyjną.

BYT

MOCNE	SŁABE
1) Atrakcyjne warunki naturalne (krajobrazowe) dla rozwoju turystyki i osiedlenia. 2) Korzystne warunki do wypoczynku i relaksu – cisza, spokój, malowniczy krajobraz. 3) Położenie przy głównej drodze w kierunku Bieszczad. 4) Istniejące firmy, zakłady.	1) Niedostateczna promocja miejscowości. 2) Migracje siły roboczej. 3) Brak produktu lokalnego wyróżniającego wieś. 4) Mała ilość miejsc pracy w istniejących firmach.

SZANSE	ZAGROŻENIA
1) Wzrost zainteresowania życiem na wsi. 2) Wzrost zainteresowania wypoczynkiem na wsi. 3) Łatwiejszy dostęp i większa ilość funduszy na rozwój działalności gospodarczej. 4) Promocja miejscowości. 5) Bliskość Słowacji i Ukrainy.	1) Migracja młodych za granicę. 2) Bezrobocie.

III. Analiza potencjału rozwojowego wsi

Analiza potencjału rozwojowego wsi Besko

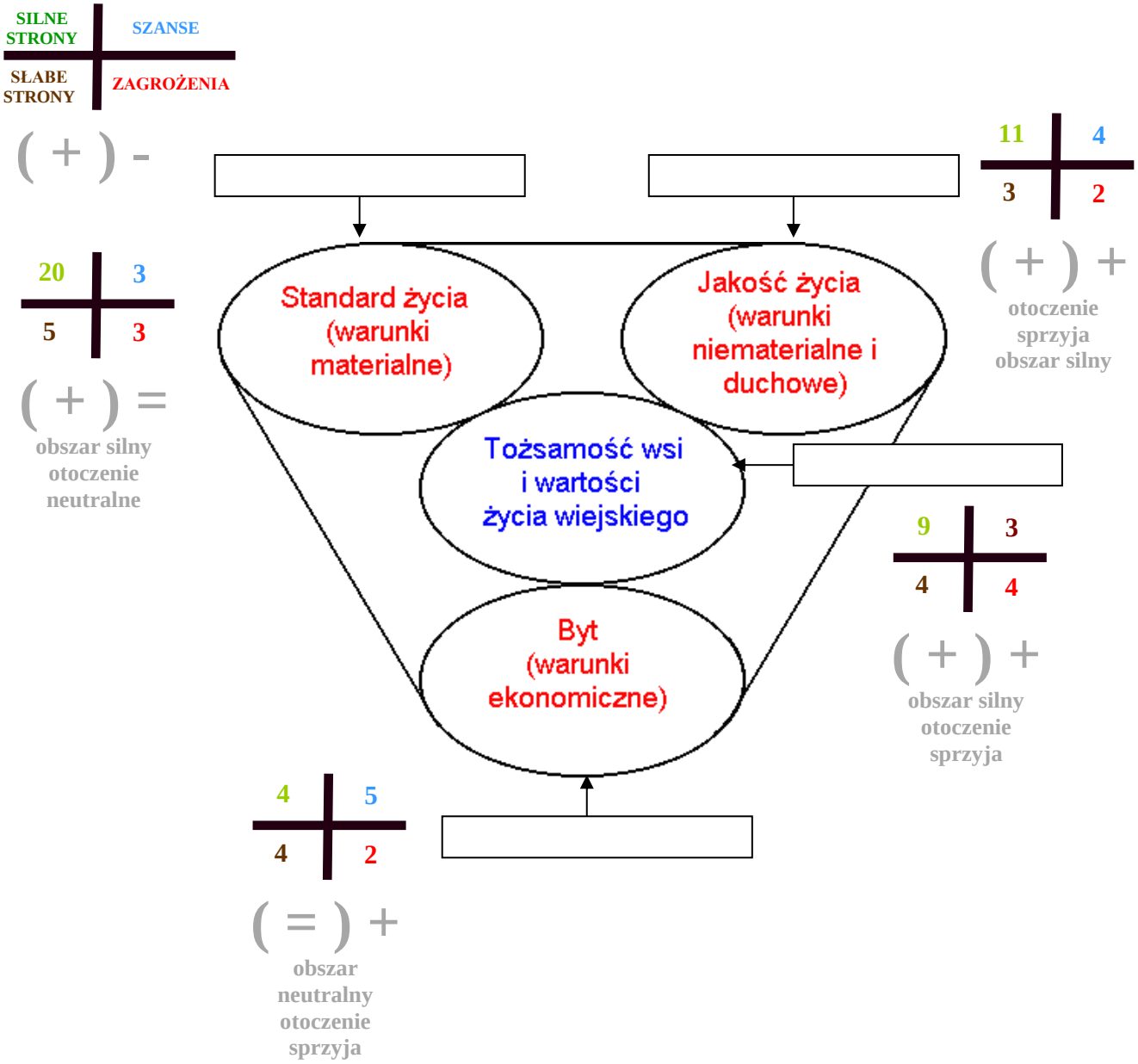

IV. Wizja odnowy i rozwoju wsi

Wizja odnowy i rozwoju wsi Besko

Besko – wieś ambitnych i aktywnych ludzi, o bogatej historii, położona nad malowniczą rzeką Wisłok. Z bogatym zapleczem rekreacyjno-sportowym i kulturalno-społecznym. Przyjazna i otwarta na nowych mieszkańców oraz turystów. Cisza, spokój i piękno otaczającej unikatowej przyrody oraz ciekawa historia zachęcają do wypoczynku w malowniczej scenerii. Bezpieczne i przyjazne miejsce rozwoju dzieci, młodzieży oraz dorosłych.

Besko – wieś sprzyjająca dobremu, spokojnemu życiu.

V. Plan działań priorytetowych

Kluczowy problem	Propozycja projektu (nazwa)	Czy nas stać na realizację? (tak/nie)		Punktacja	Hierarchia
		Organizacyjne	Finansowo		
1. Niedostatecznie oznakowanie nowych obiektów, oraz słabo czytelne dotychczasowe tablice kierunkowe i informacyjne.	Odnowienie i uzupełnienie oznakowań turystycznych.	tak	nie	5+5+4+5+4= 24	I
2. Niedostateczna promocja walorów kulturowych, przyrodniczych i historycznych miejscowości.	Folder promujący miejscowość, widokówki, gadżety.	tak	nie	4+3+5+3+5= 20	II
3. Niedostateczna promocja miejscowości- symbol wyróżniający Besko	Postawienie oświetlonego krzyża na wzgórzu Krzyż.	tak	nie	3+4+2+4+3= 16	III
4. Niedostateczna ilość placów zbaw	Budowa placu zabaw w dzielnicy Zapowiedź.	tak	nie	2+1+3+2+2= 10	IV
5. Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rekreacyjna	Ułożenie nawierzchni placu zabaw obok remizy strażackiej w Besku.	tak	nie	1+2+1+1+1= 6	V

Liczba planowanych zadań: 5.

Reprezentacyjna liczba osób reprezentująca sołectwo uczestnicząca w głosowaniu: 5.

VI. Plan i Program Odnowy Wsi

Plan i Program Odnowy Wsi Besko na lata 2021-2025

I. Plan rozwoju				II. Program rozwoju
1. Cele jakie musimy osiągnąć by urzeczywistnić wizję naszej wsi	**2. Co nam pomoże osiągnąć cel?**		**3. Co nam może przeszkodzić?**	**Projekty, przedsięwzięcia planowane do realizacji**
	ZASOBY Czego użyjemy?	**ATUTY** **Silne strony i szanse** jakie wykorzystamy	**BARIERY** **Słabe strony** jakie wyeliminujemy **ZAGROŻENIA** Czego unikniemy?	
A. TOŻSAMOŚĆ WSI I WARTOŚCI ŻYCIA WIEJSKIEGO				
➢ Promocja walorów kulturowych i przyrodniczych miejscowości. ➢ Kultywowanie tradycji i obyczajów wsi. ➢ Rozwijanie tożsamości lokalnej oparciu o zasoby wsi.	- naturalnie występujące walory przyrodnicze i wiejska kultura, - pamiątki mieszkańców (zdjęcia, dawne sprzęty), - opracowane materiały, (książki, wywiady nagrania).	1) Pamięć o tradycji, obrzędach i dawnych zwyczajach. 2) Dobre warunki przyrodnicze i krajobrazowe. 1) Dobre położenie komunikacyjne. 2) Promowanie walorów turystycznych miejscowości.	1) Niedostateczna promocja walorów kulturowych, przyrodniczych i historycznych miejscowości. 2) Niedostateczna integracja mieszkańców miejscowości. 3) Niedostateczny poziom kultywowania tradycji i dawnych zwyczajów. 1) Starzenie się mieszkańców. 2) Malejące poczucie tożsamości i wartości życia wiejskiego wśród młodzieży. 3) Słabnąca więź pokoleniowa. 4) Zanikanie odrębności kulturowej wsi.	➢ Postawienie oświetlonego krzyża na wzgórzu Krzyż. ➢ Dokumentacja filmowa z przebiegu I i II wojny światowej na terenie Beska. ➢ Folder promujący miejscowość, widokówki, gadżety. ➢ Organizacja imprez promocyjnych i rekreacyjnych: turnieje, biegi, itp. ➢ Spotkania/rozmowy z mieszkańcami, świadkami historii wsi. ➢ Organizacja warsztatów związanych z kulturą dawną, tj. szydełkowanie, robótki na drutach, plecionkarstwo, ceramika, itp. ➢ Dożynki.

B. STANDARD ŻYCIA				
➢ Zagospodarowanie infrastruktury, obiektów i przestrzeni publicznej.	- aktywni mieszkańcy sołectwa, - tereny pod inwestycję, - fundusz sołecki - budżet gminy.	Istniejąca infrastruktura gminna. 1) Dobre tereny inwestycyjne. 2) Działania gminy w zakresie poprawy stanu infrastruktury/ możliwość pozyskania funduszy unijnych.	1) Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rekreacyjna. 2) Niedostateczna ilość placów zabaw lub potrzeba doposażenia. 3) Mała ilość ścieżek spacerowych. 4) Słaba baza agroturystyczna. 5) Niezagospodarowany brzeg Wisłoka. 1) Rosnące koszty infrastruktury technicznej. 2) Rosnące uwarunkowania w pozyskiwaniu środków finansowych i ograniczona ich ilość. 3) Brak środków finansowych na realizację zadania.	➢ Odnowienie i uzupełnienie oznakowań turystycznych. ➢ Ułożenie nawierzchni placu zabaw. ➢ Postawienie oświetlonego krzyża na wzgórzu Krzyż. ➢ Budowa placu zabaw. ➢ Przebudowa estrady w parku podworskim. ➢ Przebudowa alejek w parku. ➢ Remont pomieszczeń i infrastruktury OSP w Besku. ➢ Zagospodarowanie trenów przy Wisłoku na rekreację, wypoczynek i miejsce spotkań. ➢ Budowa ścieżek spacerowo-dydaktycznych.

C. JAKOŚĆ ŻYCIA				
➢ Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w życie wsi. ➢ Zwiększenie oferty kulturalno-edukacyjnej. ➢ Wzmocnienie integracji.	- aktywni mieszkańcy sołectwa, - miejsca spotkań, - atrakcyjne położenie.	1) Położenie przy rzece Wisłok. 2) Ludzie, którzy posiadają umiejętności i doświadczenie w organizacji imprez. 1) Wzrost zainteresowania czynnym wypoczynkiem. 2) Rozwój turystyki.	1) Niski poziom integracji mieszkańców. 2) Zbyt mała liczba wydarzeń integracyjnych zachęcających do wspólnego działania. 3) Małe zainteresowanie i zaangażowanie młodych mieszkańców w życie społeczne. 1) Bezrobocie. 2) Ograniczone środki na działalność kulturalną, sportową i rekreacyjną.	➢ Organizacja turnieju dzielnic. ➢ Organizacja warsztatów, spotkań, koncertów, turniejów, wyjazdów celem integracji mieszkańców i poszerzenia oferty spędzania wolnego czasu. ➢ Integracja pokoleń. ➢ Uzupełnienie wyposażenia i sprzętu OSP w Besku. ➢ Doposażenie orkiestry dętej w instrumenty i stroje. ➢ Zakup strojów dla mażoretek. ➢ Spotkania wigilijne.

D. BYT				
➢ Promowanie miejscowości na zewnątrz. ➢ Wzrost atrakcyjności turystycznej wsi. ➢ Stworzenie warunków do drobnej przedsiębiorczości. ➢ Zdobycie wiedzy o pozyskiwaniu środków finansowych – organizacja szkoleń dla mieszkańców.	- tereny gminne - rzeka Wisłok - bogata przyroda - prace społeczne - dobra lokalizacja dla ścieżek tematycznych/ rowerowych/ pieszych	1) Atrakcyjne warunki naturalne (krajobrazowe) dla rozwoju turystyki i osiedlenia. 2) Korzystne warunki do wypoczynku i relaksu – cisza, spokój, malowniczy krajobraz. 1) Wzrost zainteresowania życiem na wsi. 2) Wzrost zainteresowania wypoczynkiem na wsi.	1) Niedostateczna promocja miejscowości. 2) Migracje siły roboczej. 3) Brak produktu lokalnego wyróżniającego wieś. 4) Mała ilość miejsc pracy w istniejących firmach. 1) Migracja młodych za granicę. 2) Bezrobocie.	➢ Zagospodarowanie terenu nad Wisłokiem służące odpoczynkowi. ➢ Wyznaczenie ścieżki spacerowo - turystycznej wzdłuż brzegów Wisłoka. ➢ Budowa wieży widokowej. ➢ Powstawanie gospodarstw agroturystycznych i rozbudowa bazy noclegowej. ➢ Udział w szkoleniach i projektach podnoszących wiedzę i umiejętności w pozyskiwaniu śr. finansowych.

Tabela: Hierarchia obszarów Planu i Programu Odnowy Wsi.

Lp.	Obszar Planu i Programu Odnowy Wsi	Suma wszystkich barier i zagrożeń	Miejsce w hierarchii
1.	A. TOŻSAMOŚĆ WSI I WARTOŚCI ŻYCIA WIEJSKIEGO	7	II
2.	B. STANDARD ŻYCIA	8	I
3.	C. JAKOŚĆ ŻYCIA	5	IV
4.	D. BYT	6	III

VII. Dokumentacja fotograficzna miejscowości Besko.

Besko z lotu ptaka.

Besko z lotu ptaka. W oddali kompleks szkolny.

Beskie Centrum Dziedzictwa.

Ekspozycja w Beskim Centrum Dziedzictwa.

Dom Kultury w Besku.

Skwer Pamięci.

Skwer Pamięci – tablice informacyjne o historii gminy i jej atrakcyjnych miejscach.

Remiza strażacka.

Zabytkowy kościół w Besku.

Kościół parafialny i Besko z lotu ptaka.

Stadion sportowy LKS Przełom Besko.

Przedszkole sióstr Felicjanek.

Rzeka Wisłok.

Siłownia plenerowa.